

Lausunto kansalaisaloitteesta Uhanalaisten lajien metsästäminen kielletävä metsästyslaissa (KAA+9/2021)

BirdLife Suomi kiittää lausuntopyynnöstä ja toteaa asiasta seuraavaa.

Suomen metsästyslain keskeisenä periaatteena (20 §) on metsästyksen harjoittaminen kestävän käytön periaatteiden mukaisesti siten, etteivät riistaeläinkannat vaarannu. Lajin väheneminen niin voimakkaasti (vähintään 30 %), että se luokitellaan uhanalaiseksi, on osoitus kannan vaarantumisesta ja kertoo kansainvälisen kriteeristön mukaisesti merkittävästä häviämiskäytännöstä.

Vähentyneen uhanalaisen lajin metsästys on kestävän käytön vastaista ja ristiriidassa metsästyksen yleisen vaatimuksen kanssa. Vaikka lajin vähenemisen syynä ei olisi metsästys, aiheuttaa metsästys taantuvalla kannalla potentiaalisesti merkityksellistä lisäkuolleisuutta, mikä estää kannan palautumista.

Kansalaisaloite uhanalaisten lajien metsästyksen kieltämisestä ilmentää suomalaisten huolta luonnon tilasta ja riistakantojen säilyvyydestä. Aloitteessa esitetään lakimuutosta, jolla metsästyslaissa mainitut lajit rauhoitetaan, jos ne ovat uhanalaisia. Jo nyky muodossaan metsästyslain 37 §:n 1. momentti velvoittaa rauhoittamaan riistaeläinlajin, jos se on riistaeläimen kannan säilymisen vuoksi tarpeen. Muutos tarkoittaisi 1 momentin velvoitetta yhdistämällä uhanalaisarvioissa käytetyn häviämiskäytännön pykälän 1. momentin velvoitteeseen.

Metsästyslainsäädännössä mainituista lintulajeista 12 on luokiteltu kansallisesti uhanalaiseksi populaation pienenemisen vuoksi. Lisäksi kansallisesti silmälläpidettävä alli on luokiteltu maailmanlaajuisesti uhanalaiseksi. Lajeista vain yksi (punasotka) on tällä hetkellä kokonaan rauhoitettu. Tämä on osoitus siitä, ettei nykyisen metsästyslainsäädännön tulkinnassa ja toimeenpanossa ole otettu huomioon lajien tilan heikkenemistä ja uhanalaistumista. Vaikka Suomessa on pitkät perinteet mm. kanalintujen metsästyksen säätelyssä, on vesilinnuilla metsästyksen säätely edelleen täysin riittämätöntä.

Kansalaisaloitteen toteuttamisella voidaan merkittävästi parantaa riistavarojen kestävän käyttö -periaatteen toteutumista. Aloitteessa esitettyä lakimuutosta on kuitenkin syytä tarkentaa asetuksella, jossa määritellään ne periaatteet, joiden mukaan laji katsotaan lainsäädännöllisesti uhanalaiseksi ja listataan kyseiset lajit. Asetukseen kannattaa kirjata myös periaatteet, millä kunkin lajin tilaa voidaan arvioida myös koko lajiston kattavien noin kymmenen vuoden välein toteutettavien uhanalaisuusarvioiden välillä.

Kansainvälisen luonnonsuojeluliiton IUCN:n ohjeet eivät kannusta tekemään automaattisia rauhoituksia uhanalaisluokituksen perusteella. Kaikkialle maailmaan laaditut ohjeet ovat hyvin yleisluonteiset. Esimerkiksi kehittyvissä maissa rajoitetun metsästyksen (esim. kaupallinen trofeemetsästys) avulla on voitu edistää merkittävästi elinympäristön suojelua. IUCN-ohjeissa kehoitetaan ottamaan paikalliset olosuhteet huomioon. Suomessa metsästyksuolleisuuden vähentäminen on yksinkertaisin, halvin ja nopein keino helpottaa uhanalaisten riistalajien ahdinkoa. Sen rinnalla tarvitaan edelleen laajamittaisia toimenpiteitä ja yhteistyötä erityisesti vesilintukantojen palauttamiseksi.

Lisätietoja

suojelu- ja tutkimusjohtaja Teemu Lehtiniemi, teemu.lehtiniemi@birdlife.fi, puh 010 406 6205